

مروری بر تعاریف عرفی شدن و ارائه یک تعریف بر اساس مبانی اسلامی

محمدحسین سیاح طاهری*

اردشیر انتظاری**

چکیده

تاکنون ده ها تعریف در علوم اجتماعی و رشته های دیگر برای مفهوم عرفی شدن ارائه شده است. بررسی این تعاریف این پرسش را برمی انگیزد که آیا تعاریف ذکرشده برای عرفی شدن با غایات و مسائل جامعه ما به ویژه با هدف سیاست گذاری فرهنگی کلان جمهوری اسلامی، همخوانی دارد؟ برای همین این مقاله قصد دارد تا ضمن مرور اهم تعاریف ارائه شده از عرفی شدن تعریف جدیدی بر اساس مبانی اسلامی عرضه کند؛ بر این اساس به روش نظری و کتابخانه ای ابتدا تمامی تعاریف عرفی شدن را در چهار گروه دسته بندی می کند که این دسته ها عبارتند از: عرفی شدن به مثابه محو دین، عرفی شدن به منزله دگردیسی و تغییر شکل دین در صورت های جدید، عرفی شدن به معنای جایگزینی و انتقال دین و عرفی شدن با تلقی حاشیه نشینی دین. در ادامه مقاله با بهره گیری از مفهوم ولایت در شیعه تلاش می کند تا فهم نوینی از عرفی شدن ارائه کند و تاریخچه این مفهوم را نیز در تاریخ مورد بررسی قرار دهد. در نهایت تعریف پیشنهادی عرفی شدن مهمترین یافته این تحقیق خواهد بود.

■ واژگان کلیدی

عرفی شدن، سکولاریسم، دگردیسی دین، حاشیه نشینی دین، ولایت.

* دانشجوی دکتری جامعه شناسی، دانشگاه علامه طباطبایی m_sayahtaheri@atu.ac.ir

** دانشیار گروه جامعه شناسی دانشگاه علامه طباطبایی entezari@atu.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۲/۲۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۱/۱۶